

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU [M. POIARES MADURO]
SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 2. decembrī ¹

1. *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Administratīvā apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos] lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir saistīti ar apelācijas tiesvedībām Tempelmana [*Tempelman*] un laulāto van Shaiku [*van Schaijk*] prāvās pret *Directeur van de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees* (Liellopu un gaļas uzraudzības valsts dienesta direktors, turpmāk tekstā — “RVV”). Abas lietas tika ierosinātas saistībā ar 2001. gada mutes un nagu sērgas epidēmiju un skar Nīderlandes iestāžu [noteiktos] preventīvās nokaušanas pasākumus. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai pamatprāvās apstrīdētie pasākumi ir saderīgi ar Kopienu tiesībām, un tā uzdod jautājumu par dalībvalstu diskrecionāro varu veikt izskaušanas pasākumus, kas šķiet pāsniedzam pasākumus, kurus noteikti skaidri paredz Padomes 1985. gada 18. novembra Direktīva 85/511/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei ².

I — Kopienu tiesiskais regulējums

2. Attiecīgajā laikā Kopienu tiesisko regulējumu veidoja šādi akti: Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīva 90/425/EEK ³, Direktīva 85/511, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīvu 90/423/EEK ⁴, un Komisijas 2001. gada 27. marta Lēmums 2001/246/EK, ar ko paredz nosacījumus mutes un nagu sērgas kontrolei un izskaušanai Nīderlandē, piemērojot Direktīvas 85/511/EEK 13. pantu ⁵.

3 — Par veterinārājām un zootehniskajām pārbaudēm, kas piemērojamas Kopienā iekšējā tirdzniecībā ar noteiktiem dzīvniekiem un produktiem, lai izveidotu iekšējo tirgu (OV L 224, 29. lpp; turpmāk tekstā — “Direktīva 90/425”).

4 — Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīva 90/423/EEK, ar kuru izdara grozījumus Direktīvā 85/511/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas pārbaudei, Direktīvā 64/432/EEK par dzīvnieku veselības problēmām, kas ietekmē liellopus un cūku tirdzniecību Kopienā un Direktīvā 72/462/EEK par veselības un veterinārās pārbaudes problēmām, ievēdot liellopus, cūkas un svaigu gaļu no trešām valstīm (OV L 224, 13. lpp; turpmāk tekstā — “Direktīva 90/423”).

5 — OV 2001, L 88, 21. lpp. Grozīts ar Komisijas 2001. gada 5. aprīļa Lēmumu 2001/279/EK (OV L 96, 19. lpp.).

1 — Oriģinālvaloda — portugāļu.

2 — OV L 315, 11. lpp.; Direktīva 85/11. Šo direktīvu atcēla ar Padomes 2003. gada 29. septembra Direktīvu 2003/85/EK (OV 2003, L 306, 1. lpp.).

3. Direktīvas 90/425 10. pants, ciktāl tam ir nozīme attiecībā uz šiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, nosaka:

mus attiecībā uz konkrētajām saimniecībām, centriem vai organizācijām, vai gadījumā, ja ir kāda epizootiskā slimība, attiecībā uz bufera zonu, kas paredzēta Kopienas noteikumos.

“1. Katra dalībvalsts nekavējoties informē pārējās dalībvalstis un Komisiju, ja tās teritorijā, papildus to slimību uzliesmojumam, kas minētas Direktīvā 82/894/EEK, ir uzliesmojušas jebkuras zoonozes, slimības vai radušies citi iemesli, kas var radīt nopietnas briesmas dzīvnieku vai cilvēku veselībai.

Par pasākumiem, ko veic dalībvalstis, bez kavēšanās tiek ziņots Komisijai un pārējām dalībvalstīm.

Nosūtītāja dalībvalsts nekavējoties ievieš kontroles vai drošības pasākumus, kas paredzēti Kopienas noteikumos, it īpaši bufera zonu noteikšanu, kas paredzēta tajos noteikumos, vai veic jebkuru citu pasākumu, ko tā uzskata par piemērotu.

[..]

Saņēmēja dalībvalsts vai tranzīta dalībvalsts, kas 5. pantā minētās pārbaudes laikā ir konstatējusi, ka eksistē viena no pirmajā daļā minētajām slimībām vai iemesliem, drīkst, ja nepieciešams, veikt drošības pasākumus, kas paredzēti Kopienas noteikumos, tajā skaitā turēt dzīvniekus karantinā.

4. Komisija jebkurā gadījumā pirmajā izdevīgajā gadījumā pārskata situāciju Pastāvīgajā veterinārijas komitejā. Tā veic vajadzīgos pasākumus tiem dzīvniekiem un produktiem, kas minēti 1. pantā, un, ja situācija to prasa, tad produktiem, kas iegūti no tiem dzīvniekiem saskaņā ar procedūru, kas noteikta 17. pantā. Komisija kontrolē situāciju un saskaņā ar to pašu procedūru groza vai atceļ veiktos pasākumus atkarībā no tā, kā attīstās situācija.”

Līdz pasākumu veikšanai saskaņā ar 4. punktu saņēmēja dalībvalsts drīkst, ja ir nopietni sabiedrības vai dzīvnieku veselības apsvērumi, veikt pagaidu drošības pasāku-

4. 1., 2., 4., 5. un 13. pants Direktīvā 85/511, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 90/423, nosaka sekojošo:

"1. pants

- kam pēc laboratorijas analīžu veikšanas oficiāli apstiprināta saslimšana ar mutes un nagu sērgu;

Šī direktīva nosaka, kādi kontroles pasākumi ir jāveic Kopienā, ja izceļas jebkura veida vīrusa ierosināta mutes un nagu sērga.

2. pants

- d) "iespējami slim dzīvnieks" nozīmē jebkādu pret slimību uzņēmīgas sugas dzīvnieku, kam ir tādas kliniskas pazīmes vai pēcnāves audu bojājumi, ka ir pamats aizdomām par saslimšanu ar mutes un nagu sērgu,

Šajā direktīvā [...] piemēro [...] šādas definīcijas:

[..]

- e) "iespējami inficēts dzīvnieks" nozīmē jebkādu pret slimību uzņēmīgas sugas dzīvnieku, kas saskaņā ar ievāktu epizootioloģisko informāciju ir bijis tiešā vai netiešā saskarē ar mutes un nagu sērgas vīrusu.

- c) "inficēts dzīvnieks" nozīmē jebkādu pret slimību uzņēmīgas sugas dzīvnieku:

4. pants

- kam konstatētas kliniskas pazīmes vai pēcnāves audu bojājumi, kas var rasties mutes un nagu sērgas dēļ,

vai

1. Dalibvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja lauku saimniecībā ir viens vai vairāki dzīvnieki, par kuriem ir aizdomas, ka tie ir slimi vai ir inficēti ar mutes un nagu sērgu, nekavējoties tiek uzsākta oficiāla izpēte, lai apstiprinātu vai izslēgtu saslimstību, un jo

īpaši, ka valsts pilnvarots veterinārārsts noņem vajadzīgos paraugus vai organizē šādu paraugu ņemšanu laboratorijas analizēm.

— neviens citas sugas dzīvnieks netiktu ievests lauku saimniecībā vai izvests no tās bez kompetentās iestādes atļaujas;

Tiklīdz saņemts paziņojums par iespējamu saslimstību, kompetentā iestāde ņem lauku saimniecību valsts uzraudzībā un jo īpaši pieprasa, lai:

— tiktu aizliegta gaļas vai pret slimību uzņēmīgu sugu dzīvnieku liemeņu, dzīvnieku barības, aparatūras, priekšmetu vai citu vielu, kā vilnas, atkritumu vai atlikumu, ar kuriem var izplatīties mutes un nagu sērga, izvešana no lauku saimniecības, ja vien to nav atļāvusi kompetentā iestāde.

— tiktu saskaitīti visu pret slimību uzņēmīgo dzīvnieku sugu dažādu kategoriju pārstāvji un lai katrā no šīm kategorijām tiktu reģistrēts mirušo, inficēto un infekcijas briesmām pakļauto dzīvnieku skaits. Skaitīšanas rezultāti pastāvīgi jāatjaunina, lai ņemtu vērā arī iespējamās inficēšanās perioda laikā dzimušo un mirušo dzīvnieku skaitu. Skaitīšanas rezultāti jāuzrāda pēc pieprasījuma, un tos var pārbaudīt katras lauku saimniecības apmeklējuma laikā;

[..]

2. Kompetentā iestāde var piemērot 1. punktā paredzētos pasākumus arī kaimiņu lauku saimniecībās, ja to atrašanās vieta, izvietojums vai saskarsme ar dzīvniekiem no lauku saimniecības, kurā ir aizdomas par saslimstību, dod iemeslu aizdomām par iespējamu saslimstību.

— visi pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvnieki lauku saimniecībā tiktu turēti savos aizgaldos vai kādā citā vietā, kur tos var izolēt;

[..]

5. pants

— neviens pret slimību uzņēmīgas sugas dzīvnieks netiktu ievests lauku saimniecībā vai izvests no tās;

Tiklīdz ir apstiprināts, ka lauku saimniecībā atrodas viens vai vairāki no 2. panta

c) punktā definētajiem dzīvniekiem, kompetentā iestāde paredz šos pasākumus:

- 1) valsts pilnvarots veterinārārsts ņem vai uzdod ņemt attiecīgus paraugus, lai veiktu to analīzi I pielikumā minētajā laboratorijā, ja šādu paraugu ņemšana un analīzes nav jau veiktas iespējamās inficēšanās perioda laikā saskaņā ar 4. panta 1. punkta pirmo daļu;

- 4) kompetentā iestāde var attiecināt 1. punktā paredzētos pasākumus arī uz kaimiņu lauku saimniecībām, ja to atrašanās vieta, izvietojums vai saskarsme ar dzīvniekiem no lauku saimniecības, kur konstatēta saslīgstība, dod iemeslu aizdomām par iespējamu saslīgstību.

[..]

- 2) papildus 4. panta 1. punktā uzskaitītajiem pasākumiem bez kavēšanās veic šādus pasākumus:

13. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, ka:

- visus pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvniekus, kas atrodas lauku saimniecībā, turpat arī nokauj valsts uzraudzībā un tā, lai izvairītos no jebkādiem mutes un nagu sērgas vīrusa izplatīšanās draudiem,

- ir aizliegts vakcinēt pret mutes un nagu sērgu,

- pēc nokaušanas minētos dzīvniekus iznīcina valsts uzraudzībā un tā, lai izvairītos no jebkādiem mutes un nagu sērgas vīrusa izplatīšanās draudiem;

[..].

3. Ja mutes un nagu sērga ir apstiprināta un draud vērsties plašumā, neskatoties uz 1. punkta noteikumiem attiecībā uz vakcināciju pret mutes un nagu sērgu, var pieņemt lēmumu par ārkārtas vakcinācijas ieviešanu,

[..]

lietojot īpašas procedūras, kas garantē pilnīgu dzīvnieku imunitāti. Šajā gadījumā veicamie pasākumi ietver:

Komisija sadarbībā ar attiecīgo dalībvalsti. Šajā lēmumā īpaši ņem vērā dzīvnieku koncentrācijas pakāpi noteiktos reģionos un vajadzību aizsargāt īpašas šķirnes.

— ģeogrāfisko teritoriju, kurā ir jāveic ārkārtas vakcinācija,

Tomēr, atkāpjoties no pirmās daļas, lēmumu par ārkārtas vakcinācijas ieviešanu slimības uzliesmojuma rajonā var pieņemt attiecīgā dalībvalsts, pēc tam sniedzot paziņojumu Komisijai, ar noteikumu, ka netiek apdraudētas Kopienas pamatintereses. Šo lēmumu saskaņā ar 16. pantā izklāstīto procedūru tūlīt pārskata Pastāvīgajā veterinārajā komitejā.”

— vakcinējamo dzīvnieku sugas un vecumu,

— vakcinācijas kampaņas ilgumu,

— īpašu vakcinēto dzīvnieku un to produktu nepārvietojamību,

5. Komisijas Lēmuma 2001/246/EK, kas balstīts uz Direktīvas 90/425 10. pantu un Direktīvas 85/511 13. pantu, 1. un 2. pantā noteikts:

— īpašu vakcinēto dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju,

“1. pants

— citus ārkārtas stāvoklim piemērotus pasākumus.

Šajā lēmumā piemēro šādas definīcijas:

Lēmumu veikt ārkārtas vakcināciju saskaņā ar 16. pantā izklāstīto procedūru pieņem

1) “Profilaktiska nokaušana” nozīmē pret slimību uzņēmīgo dzīvnieku nokaušanu

lauku saimniecībās, kuras atrodas noteiktā rādiusā ap lauku saimniecībām, kurām noteikti Direktīvas 85/511/EEK 4. vai 5. pantā paredzētie ierobežojumi.

sniedz laiku, kas nepieciešams, lai ar imunitātes palīdzību efektīvi samazinātu vīrusa izplatīšanos:

Tās mērķis ir steidzami samazināt pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvnieku skaitu slimības skartajā zonā.

— grūtības ar pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvnieku nokaušanu saskaņā ar Direktīvas 93/119/EEK noteikumiem,

— grūtības, kas saistītas ar pieejamo jaudu nokauto dzīvnieku iznīcināšanai saskaņā ar Direktīvas 85/511/EEK 5. panta 2. punkta otro ievilkumu.

- 2) "Supresīvā vakcinācija" nozīmē pret slimību uzņēmīgo dzīvnieku ārkārtas vakcināciju konkrētās lauku saimniecībās, kuras atrodas noteiktā teritorijā, proti, vakcinācijas zonā; tā tiek veikta tikai saistībā ar 1. punktā definēto profilaktisko nokaušanu.

2. pants

Tās mērķis ir steidzami samazināt aprītē esošo vīrusu daudzumu un risku, ka vīruss izplatīsies ārpus teritorijas robežām, neaizkavējot profilaktisko nokaušanu.

1. Neietekmējot Direktīvu 85/511/EEK un jo īpaši — tās 4., 5. un 9. pantu, Nīderlande var nolemt izmantot supresīvo vakcināciju saskaņā ar pielikumā noteiktajiem nosacījumiem.

To var veikt tikai tad, ja pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvnieku profilaktiska nokaušana ir jāatliek uz laiku, kas vismaz viena no šādiem iemesliem dēļ, visticamāk, pār-

2. Pirms 1. punktā minēto pasākumu uzsākšanas Nīderlande nodrošina, ka dalībvalstis un Komisija tiek oficiāli informētas par detaļām attiecībā uz vakcinācijas zonas ģeogrāfisko un administratīvo noteikšanu,

skarto lauku saimniecību skaitu, laiku, kad vakcinācija tiks sākta un pabeigta, un iemeslu, kāpēc šie pasākumi tiek veikti.

Pēc tam Nīderlande nodrošina, ka saskaņā ar 1. punktu sniegtā informācija bez nepamatotas kavēšanās tiek papildināta ar detaļām par vakcinēto dzīvnieku nokaušanu, jo īpaši par nokauto dzīvnieku skaitu, skarto lauku saimniecību skaitu, nokaušanas pabeigšanas datumu un izmaiņām ierobežojumos, kas piemēroti attiecīgajās teritorijās.” [Neoficiāls tulkojums]

II — Fakti un lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu

6. Laulātajiem van Shaikiem piederēja biodinamisko liellopu ferma Rāfensteinā. Ar 2001. gada 26. marta lēmumu, kas pieņemts vienu dienu pirms Komisijas Lēmuma 2001/246, RVV viņus informēja, ka visi viņu saimniecības pārnadžu dzīvnieki tiek turēti aizdomās par inficēšanos ar mutes un nagu sērgu un ir jānokauj, jo mazāk kā viena kilometra (proti, 772 metru) attālumā no viņu saimniecības atrodas saimniecība, kurā viens vai vairāki dzīvnieki tiek nopietni turēti aizdomās [par inficēšanos ar mutes un nagu sērgu]. 27. martā laulātie van Shaiki iesniedza sūdzību par RVV lēmumu. Ar vēstuli, kas datēta ar šo pašu datumu, viņi lūdza *College van Beroep voor het bedrijfsleven* priekšsēdētājam noteikt pagaidu noregulējuma pasākumu,

proti, apturēt minētā lēmuma [izpildi]. Ar 2001. gada 28. marta rīkojumu lūgums par pagaidu noregulējuma pasākumu noteikšanu tika noraidīts, un van Shaiku pārnadžu dzīvnieki nokauti⁶. Ar 2001. gada 15. novembra lēmumu RVV atzina van Shaiku sūdzību par 2001. gada 26. marta lēmumu par nepamatotu. Van Shaiki tad cēla prasību *College van Beroep voor het bedrijfsleven*.

7. Tempelmanam piederēja Angoras kazas Venumā [*Wenum*], ciematā, kas atrodas Ūnes [*Oene*] apkārtnē. 2001. gada 3. aprīlī lauksaimniecības, dabas pārvaldības un zivsaimniecības ministrs nolēma, ka visi Ūnes reģiona pārnadžu dzīvnieki ir jāvakcinē un pēc tam jānokauj. Uzzinājis par Tempelmana aītām, RVV viņu 2001. gada 23. maijā informēja, ka viņa kazas tiek turētas aizdomās par inficēšanos ar mutes un nagu sērgu, jo aitu atrašanās vietas tuvumā bija konstatēti vairāki saslimšanas ar mutes un nagu sērgu gadījumi. Tajā pašā dienā Angoras kazas tika nokautas. Ar 2001. gada 12. jūnija vēstuli Tempelmans iesniedza sūdzību par RVV lēmumu. Ar 2001. gada 15. novembra lēmumu RVV atzina Tempelmana sūdzību par nepamatotu. Tempelmans par šo lēmumu cēla prasību *College van Beroep voor het bedrijfsleven*.

6 — Analīzes, kas tika veiktas laboratorijā asins paraugiem, kas tika ņemti pirms nokaušanas, pēc vairākām nedēļām parādīja, ka ne primārajā lauku saimniecībā, ne viena kilometra rādiusā ap to nebija nekādu mutes un nagu sērgas vīrusa pēdu.

8. 2003. gada 7. janvāra spriedumā *College van Beroep* nolēma, ka Tempelmana prasība bija nepamatota, ciktāl tā bija balstīta uz valsts tiesībām. Tajā pašā dienā pasludinātā spriedumā van Shaiku prāvā pret RVV *College van Beroep* nonāca pie līdzīga secinājuma: piemērojamais valsts tiesiskais regulējums bija pietiekams tiesiskais pamats RVV 2001. gada 26. marta lēmumam nokaut van Shaiku dzīvniekus. Tomēr *College van Beroep* uzskatīja, ka joprojām bija atklāts jautājums, vai apstrīdētie lēmumi bija saderīgi ar Kopienu tiesībām.

9. *College van Beroep* nolēma uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Kopienu tiesības piešķir dalībvalstīm pilnvaras lemt par dzīvnieku nokaušanu, kas tiek turēti aizdomās par inficēšanos vai saslīmšanu ar mutes un nagu sērgas virusu?

2) Vai Direktīva 85/511/EEK, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 90/423/EEK, piešķir dalībvalstīm brīvību pieņemt (vai likt pieņemt) papildu valsts pasākumus cīņā ar mutes un nagu sērgu?

3) Kādus ierobežojumus Kopienu tiesības uzliek dalībvalstīm attiecībā uz valsts

pasākumiem, kas pieņemti papildus Direktīvā 85/511/EEK, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 90/423/EEK, paredzētajiem pasākumiem?”

10. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza Tempelmans, van Shaiki, Komisija un Nīderlandes, Grieķijas, Īrijas un Apvienotās Karalistes valdības. Tiesas sēdē 2004. gada 29. septembrī tika uzklauti van Shaiku, Komisijas un Grieķijas, Nīderlandes, Īrijas Apvienotās Karalistes valdības mutvārdu paskaidrojumi.

III — Vērtējums

11. Savā lēmumā par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu *College van Beroep* atzīmē, ka tās jautājumi varētu būt atkarīgi no tā, kā jāsaprot Direktīvas 90/425 10. pants. Tā uzskata, ka šis jautājums nav pilnīgi skaidrs un ka tas var ietekmēt veidu, kādā interpretējama Direktīva 85/511. Tādēļ es mēģināšu sākumā noskaidrot saikni starp Direktīvu 85/511 un Direktīvu 90/425, jo īpaši tās 10. pantu. Tad es pievērsīšos katram no jautājumiem.

A — Saikne starp Direktīvu 90/425 un Direktīvu 85/511

12. Direktīvai 90/425 un Direktīvai 85/511 ir vienoti mērķi. Abas direktīvas ir vērstas uz to, lai brīvas dzīvnieku un lauksaimniecības produktu aprites kontekstā aizsargātu dzīvnieku veselību. Direktīva 90/425 un Direktīva 90/423, kas groza Direktīvu 85/511, tika pieņemtas vienā dienā, pamatojoties uz EK līguma 43. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 37. pants).

13. Lai izveidotu iekšējo tirgu, Direktīva 90/425 ir vēsta uz to, lai veterinārās pārbaudes tiktu veiktas tikai nosūtīšanas vietā, nevis uz robežām, kas nozīmē pamatprasību saskaņošanu attiecībā uz dzīvnieku veselības aizsardzību⁷. Tāda slimības uzliesmojuma gadījumā, kas var radīt nopietnas briesmas dzīvnieku vai cilvēku veselībai, Direktīvas 90/425 10. pants nosaka drošības pasākumus, lai novērstu tālāku izplatīšanos. Saskaņā ar 10. panta 1. punktu dalībvalstīm nekavējoties jāveic drošības vai pagaidu drošības pasākumi. Komisijai saskaņā ar 10. panta 4. punktu bez kavēšanās jānosaka galīgie pasākumi, tādi kā šajā gadījumā — Lēmums 2001/246.

14. Attiecībā uz saņēmēju dalībvalsti vai tranzīta dalībvalsti 10. pants nosaka, ka tās drīkst veikt drošības pasākumus, kas paredzēti Kopienu noteikumos. Ja ir nopietni sabiedrības vai dzīvnieku veselības apsvērumi, šīs dalībvalstis drīkst veikt pagaidu drošības pasākumus, kamēr Komisija vēl nav pieņēmusi saskaņā ar šī panta 4. punktu veicamos pasākumus. Savā 1993. gada 26. maija spriedumā lietā Komisija/Portugāle Tiesa skaidri noteica, ka, ja Komisija ir pieņēmusi lēmumu, pamatojoties uz 10. panta 4. punktu, saņēmējas dalībvalstis nav kompetentas pieņemt kādus citus pasākumus, kā vien tos, kas tajā ir skaidri paredzēti⁸.

15. 10. panta 1. punkta otrā daļa attiecas uz nosūtītāju dalībvalsti. Tā paredz, ka slimības uzliesmojuma gadījumā “nosūtītāja dalībvalsts nekavējoties ievieš kontroles vai drošības pasākumus, kas paredzēti Kopienas noteikumos, [...] vai veic jebkuru citu pasākumu, ko tā uzskata par piemērotu”.

16. Laulātie van Shaiki un Nīderlandes valdība ierosina diametrāli pretējas šajā tekstā izmantotā vārda “vai” interpretācijas. Abas ierosinātās interpretācijas mēģina atbildēt uz jautājumu, vai Kopienu noteikumi par cīņu pret dzīvnieku slimībām atstāj

7 — Skat. Direktīvas preambulu.

8 — Spriedums lietā C-52/92 (*Recueil*, I-2961. lpp., 19. punkts). Skat. arī 1990. gada 5. jūlija spriedumu lietā C-304/88 Komisija/Belģija (*Recueil*, I-2801. lpp., 19. punkts).

dalībvalstīm tiesības noteikt papildu pasākumus un vai tādējādi tie ietekmē to, kā Direktīva 85/511 jāinterpretē, lai varētu atbildēt uz *College van Beroep* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

ja ir acīmredzamas nesakritības starp kāda noteikuma vienas valodas versiju un citām versijām, priekšroka ir dodama problēmas risinājumam, nedodot priekšroku kādam no attiecīgajiem tekstiem⁹.

17. Pēc laulāto van Shaiku domām, no vārda "vai" lietojuma izriet, ka tad, ja pastāv Kopienų noteikumi, tie izslēdz dalībvalstu papildu darbību.

18. Pēc Nīderlandes valdības domām, "vai" ir jāinterpretē kā "un". Šis noteikums jāsaprot tādējādi, ka tas dalībvalstīm joprojām atstāj iespēju veikt pasākumus papildus tiem, ko prasa jebkāds pastāvošs Kopienų tiesiskais regulējums. Nīderlandes valdība pamatojas uz Direktīvas vācu valodas versiju, kurā "vai" vietā izmantots saiklis "sowie" ("kā arī").

19. Tomēr, ņemot vērā Direktīvas 90/425 mērķi, neviena no piedāvātajām interpretācijām man nešķiet pilnīgi pārliecinoša. Es neuzskatu par ticamu, ka Direktīvas 10. panta 1. punkts būtu vērsts uz to, lai pilnībā noregulētu jautājumu, vai visi iepriekšējie un vēlākie Kopienų noteikumi par ciņu ar dzīvnieku slimībām ir izsmeloši. Turklāt, pat

20. Es domāju, ka attiecīgais noteikums nozīmē to, ka tad, ja nepastāv Kopienų noteikumi, vai tad, ja — un tiklāt, ciktāl — pastāvošie noteikumi nav izsmeloši, nosūtītājām dalībvalstīm jāveic pasākumi, kurus tās uzskata par piemērotiem. Protams, Kopienų noteikumi var izrietēt, piemēram, no Komisijas lēmuma, kas balstīts uz Direktīvas 10. panta 4. punktu, no [kādas] direktīvas vai Kopienų aktu kombinācijas. Var teikt, ka 10. panta 1. punkts iedibina prezumpciju, ka dalībvalstīm jāveic jebkuri citi piemēroti pasākumi, bet šī prezumpcija ir piemērojama tikai tiklāt, ciktāl Kopienų noteikumi nav izsmeloši. Šajā kontekstā attiecīgās normas mērķis ir apstiprināt divas lietas. Pirmkārt, lai sasniegtu Direktīvas mērķi, attiecīgie Kopienų noteikumi ir jāpiemēro. Otrkārt, dalībvalstīm tomēr ir jāveic citi pasākumi, kurus tās uzskata par piemērotiem¹⁰. Otrais punkts

9 — 1977. gada 3. marta spriedums lietā 80/76 *North Kerry Milk Products* (*Recueil*, 425. lpp., 11. punkts).

10 — Vārda "veic" izmantošana 10. panta 1. punkta otrajā daļā jāsaprot tādējādi, ka dalībvalstīm ir pienākums veikt visus nepieciešamos pasākumus ciņai ar slimību. Tām tomēr saglabājas zināma diskrecionāra vara noteikt pasākumus, ko tās "uzskata par piemērotiem".

izriet no premisas, ka Kopienų noteikumi var nepastāvēt vai nebūt izsmēloši un ka papildus Kopienų pasākumiem var būt nepieciešami valsts pasākumi.

Direktīvas 85/511 5. pants paredz tikai to pret slimību uzņēmīgo sugu dzīvnieku nokaušanu, kas atrodas lauku saimniecībā, attiecībā uz kuru ir apstiprināts, ka tajā atrodas viens vai vairāki inficēti dzīvnieki, kas definēti 2. panta c) apakšpunktā¹¹.

21. Attiecīgajā laikā Kopienų pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei noteica Direktīva 85/511. Mutes un nagu sērgas uzliesmojums 2001. gadā iedarbināja Direktīvas 90/425 10. panta mehānismu un Direktīvā 85/511 noteiktos kontroles pasākumus.

22. No tā izriet, ka, lai atbildētu, vai Kopienų tiesības liedz dalībvalstīm veikt papildu kontroles pasākumus, jāanalizē Direktīva 85/511. Kā to atzīmējusi iesniedzējtiesa, jautājums ir par to, vai tādi papildu pasākumi kā tie, ko Nīderlande veica attiecībā uz Tempelmanu un laulātajiem van Shaikiem, ir izslēgti, ciktāl Direktīva tos neparedz.

B — *Vai Direktīva 85/511 paredz profilaktisku nokaušanu?*

24. Nīderlandes valdība uzskata, ka no Direktīvas 85/511 5. panta tomēr izriet pienākums nokaut iespējami inficētus dzīvniekus. Tas izriet no 5. panta 4. punkta, kas nosaka, ka "kompetentā iestāde var attiecināt 1. punktā paredzētos pasākumus arī uz kaimiņu lauku saimniecībām, ja to atrašanās vieta [...] dod iemeslu aizdomām par iespējamu saslimstību". 1. punkts attiecas uz attiecīgu paraugu ņemšanu laboratorijas analizēm. Tomēr pēc Nīderlandes valdības domām, atsauce uz 5. panta 1. punktu ir kļūdaina un saprotama kā atsauce uz 5. panta 2. punktu, kurš attiecas uz tādiem pasākumiem kā dzīvnieku nokaušana un iznīcināšana. Tā apgalvo, ka citādi interpretācijai nebūtu jēgas, jo Direktīvas 4. panta 2. punkts jau paredz paraugu ņemšanu kaimiņu lauku saimniecībās, ja ir iemesls aizdomām par iespējamu saslimstību. Savas argumentācijas atbalstam šī valdība velk paralēles starp

23. *College van Beroep* savā lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu uzskata, ka

¹¹ — Skat. iepriekš 4. punktu.

Direktīvu 85/511 un virkni citu direktīvu veterinārijas jomā¹² un atsaucas uz 124. punktu spriedumā lietā *Jippes* u.c.¹³, kurā Tiesa nosprieda, ka "profilaktisku dzīvnieku nokaušanu lauku saimniecībās, kurās ir atklāts viens vai vairāki inficēti dzīvnieki, kā arī kaimiņu lauku saimniecībās, kuras ir iespējami inficētas, pieprasa Direktīvas 85/511 5. pants". Tiesas sēdē šajās [izskatāmajās] lietās Komisija norādīja, ka arī tā uzskata, ka atsauce uz 1. punktu Direktīvas 5. panta 4. punktā ir kļūda.

26. Turklāt Tiesa ir apstiprinājusi spriedumā lietā *Met-Trans* un *Sagpol*¹⁵, ka tai nav tiesību uzņemties Kopienu likumdevēja lomu un interpretēt noteikumu veidā, kas ir pretējs tā skaidri noteiktam saturam. Turklāt Tiesa arī ir norādījusi spriedumā lietā 348/85 Dānija/Komisija¹⁶, ka "Kopienas tiesību aktiem jābūt noteiktiem un to piemērošanai — paredzamai tiem, uz ko tā attiecas."

25. Uzreiz jānorāda, ka visās Direktīvas 85/511 5. panta 4. punkta valodu versijās ir norāde uz 1. punktu¹⁴.

27. Pat ja būtu taisnība, ka atsauce uz 1. punktu padara 5. panta 4. punktu par lieku, Tiesa nav kompetenta aizstāt atsauci, kas pati par sevi nav daudznozīmīga, ar atsauci uz citu punktu. Šajā sakarā jāatzīmē, ka 5. panta 1. punkts atkārtoti attiecībā uz inficētiem dzīvniekiem to, ko 4. panta 1. punkts jau noteicis attiecībā uz dzīvniekiem, par kuriem vienkārši pastāv aizdomas, ka tie varētu būt slimi vai inficēti. 5. panta 4. punkts varētu tikt uzskatīts par līdzīgu atkārtojumu, kas apstiprina, ka tas, ko nosaka 4. panta 2. punkts, piemērojams arī situācijām, kad saslimstība ir konstatēta.

28. Tiesas nostāja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Jippes* u.c. tiešām šķiet esam nesaderīga ar 5. panta tekstu. Tomēr, pirmkārt, šī nostāja attiecas tikai uz lauku

12 — Padomes 1992. gada 29. aprīļa Direktīva 92/35/EEK, ar ko paredz kontroles noteikumus un pasākumus Āfrikas zirgu mēra apkarošanai (OV L 157, 19. lpp.); Padomes 1992. gada 19. maija Direktīva 92/40/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus putnu gripas kontrolei (OV L 167, 1. lpp.); Padomes 1992. gada 14. jūlija Direktīva 92/66/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus Nūkās slimības kontrolei (OV L 260, 1. lpp.); Padomes 1992. gada 17. decembra Direktīva 92/119/EEK, ar ko ievieš vispārīgus Kopienas pasākumus noteiktu dzīvnieku slimību kontrolei un īpašus pasākumus saistībā ar cūku vezikulāro slimību (OV 1993, L 62, 69. lpp.); Padomes 2000. gada 20. novembra Direktīva 2000/75/EK, ar ko paredz īpašus noteikumus infekciozā katarāla drudža kontrolei un apkarošanai (OV L 327, 74. lpp.); Padomes 2001. gada 23. oktobra Direktīva 2001/89/EK par Kopienas pasākumiem klasiskā cūku mēra kontrolei (OV L 316, 5. lpp.); un Padomes 2002. gada 27. jūlija Direktīva 2002/60/EK, ar ko paredz īpašus noteikumus cīņai pret Āfrikas cūku mēri un groza Direktīvu 92/119/EEK attiecībā uz Tešenas slimību un Āfrikas cūku mēri (OV L 192, 27. lpp.).

13 — 2001. gada 12. jūlija spriedums lietā C-189/01 (*Recueil*, I-5689. lpp.).

14 — Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienas tiesību normas interpretācija prasa tās dažādu valodu versiju salīdzinājumu, skat. 1982. gada 6. oktobra spriedumu lietā 284/81 *CILFIT* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp., 18. punkts), 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-72/95 *Kraaijeveld* u.c. (*Recueil*, I-5403. lpp., 28. punkts) un 2001. gada 30. janvāra spriedumu lietā C-36/98 *Spānija/Padome* (*Recueil*, I-779. lpp., 47. punkts).

15 — 2000. gada 23. marta spriedums apvienotajās lietās C-310/98 un C-406/98 (*Recueil*, I-1797. lpp., 32. punkts).

16 — 1987. gada 15. decembra spriedums lietā 348/85 (*Recueil*, 5225. lpp.). Skat. arī 1998. gada 1. oktobra spriedumu lietā C-209/96 Apvienotā Karaliste/Komisija (*Recueil*, I-5655. lpp., 35. punkts).

saimniecībām, kas atrodas kaimiņos lauku saimniecībām, kurās ir *atklāti* viens vai vairāki *slimi dzīvnieki*. Vismaz laulāto van Shaiku gadījumā situācija bija atšķirīga. Viņu dzīvnieki tika nokauti, veicot profilaktiskos pasākumus, jo tie atradās kaimiņos lauku saimniecībai, kurā [dzīvnieki] *tika turēti aizdomāspār inficēšanos* [ar mutes un nagu sērgu].

C — Vai Direktīva 85/511 aizliedz profilaktisku nokaušanu?

31. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā Tiesai, vai Direktīva 85/511 atļauj valsts papildu pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei. Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāpārlicinās, vai notikumu laikā Kopienas tiesības paredzēja izsmelošu mutes un nagu sērgas epizootiju kontroles režīmu, tādējādi izslēdzot jebkādas valsts papildu pasākumus.

29. Turklāt ir vērts atgādināt, ka Tiesas nostāja *Jippes* lietā ir daļa no teksta, kurš attiecas uz jautājumu par Lēmuma 2001/46 tiesisko pamatu. Sprieduma 127. punktā Tiesa secināja, ka Kopienas tiesības veidoja pietiekamu tiesisko pamatu šā lēmuma pieņemšanai. Pēc manām domām, šis secinājums var tikt vienkārši izdarīts no diviem noteikumiem, uz kuriem Tiesa atsaukusies: no Direktīvas 85/511 13. panta 3. punkta un no Direktīvas 90/425 10. panta 4. punkta, kas abi attiecas uz lēmumiem, kas Komisijai jāpieņem mutes un nagu sērgas uzliesmojuma gadījumā. Šo secinājumu nedz ietekmē, nedz atbalsta Direktīvas 85/511 5. panta teksts, uz kuru Tiesa arī ir atsaukusies, bet kas attiecas uz kontroles pasākumiem, kuri jāveic dalībvalstīm.

32. Direktīva 85/511 skaidri neparedz dalībvalstīm brīvību veikt pasākumus, kas ir striktāki nekā tie, ko tā nosaka. Tomēr šāda brīvība var tikt tomēr uzskatīta par netieši izteiktu; saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jāņem vērā Direktīvas teksts, mērķis un struktūra¹⁷.

33. Šajā sakarā Nīderlandes valdība, kā arī Grieķijas, Īrijas, Itālijas un Apvienotās Karaļistes valdības uzskata, ka Direktīvas mērķis, nekavējoties un efektīvi vērsties pret jebkuru mutes un nagu sērgas uzliesmojumu, dalīb-

30. Manuprāt, *College van Beroep* pamatoti ir atzīmējusi, ka Direktīva 85/511 neparedz ar mutes un nagu sērgu iespējami slimu vai inficētu dzīvnieku nokaušanu.

17 — Skat., piemēram, 1995. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-128/94 *Höfing* (Recueil, I-3389. lpp., 9. punkts), 1998. gada 19. marta spriedumu lietā C-1/96 *Compassion in World Farming* (Recueil, I-1251. lpp., 49. punkts) un 2002. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-52/00 *Komisija/Francija* (Recueil, I-3827. lpp., 16. punkts).

valstīm atstāj brīvību veikt pasākumus, tādus kā profilaktiska nokaušana. Komisija faktiski piekrīt šim viedoklim un uzsver, ka Direktīva 90/423 nozīmēja izvēli starp vakcinācijas politiku un iznīcināšanas politiku, bet neizslēdza citus mutes un nagu sērgas kontroles pasākumus.

34. Tempelmans un laulātie van Shaiki izvirza virkni argumentu, pamatojot secinājumu, ka Direktīva 85/511 nosaka izsmēlošu režīmu. Pirmkārt, viņi norāda uz grozījumu, kas Direktīvas 1. panta tekstā izdarīts ar Direktīvu 90/423. Viņi atzīmē, ka pirms šī grozījuma pants noteica, ka Direktīva nosaka obligātos Kopienas kontroles pasākumus; grozījums svītvoja vārdu "obligātos". Turklāt viņi atsaucas uz Direktīvas 90/423 preambulu un jo īpaši uz vietu, kur tā nosaka, ka "būtu svarīgi ieviest Kopienā vienveidīgu politiku".

uzliesmojumu gadījumā, neatkarīgi no attiecīgā vīrusa tipa [...]. Šī direktīva neietekmē dalībvalstu profilaktiskās vakcinācijas politiku." Direktīva 85/511 tika grozīta, lai Kopienā kopumā īstenotu nevakinācijas politiku, kā arī noteiktu stingrus noteikumus un nosacījumus ārkārtas vakcinācijai ārkārtējās situācijās¹⁸. Direktīva 90/423, ar ko groza Direktīvu 85/511, noteikti noraida profilaktiskās vakcinācijas politiku un nosaka visai Kopienai vienveidīgu nevakinācijas politiku, kas apvienota ar inficēto dzīvnieku pilnīgas nokaušanas un iznīcināšanas politiku¹⁹. Direktīvas 85/511 1. pants tika aizstāts [ar jaunu šī panta redakciju], kura neietver atsauci uz "obligātajiem" pasākumiem un dalībvalstu profilaktiskās vakcinācijas politiku. Kā savos rakstveida apsvērumos atzīmē Nīderlandes valdība, 1. panta grozījumi principā jāskata Kopienas nevakinācijas politikas ieviešanas kontekstā. Direktīva 85/511 ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 90/423, jāuzskata par tādu, kuras mērķis ir radīt lauksaimniecības produktu iekšējo tirgu, kam saskaņā ar Direktīvas 90/423 preambulu par būtisku tiek uzskatīta vienveidīga vakcinācijas politika. Kā savā viedoklī par Direktīvas 85/511 grozīšanas priekšlikumu paziņoja Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, pastāvošā dažādu valstu vakcinācijas politiku sistēma nevarēja tikt turpināta, ja tirdzniecību ar dzīvniekiem Kopienā vēlējās liberalizēt²⁰. No 1. panta

35. Man šie argumenti nešķiet pārliecinoši. Direktīvas 85/511 1. pants pirms grozījumu izdarīšanas noteica: "Šī direktīva nosaka obligātos Kopienas kontroles pasākumus, kas piemērojami mutes un nagu sērgas

18 — Skat. Direktīvas 85/511 13. pantu.

19 — Skat. Direktīvas 90/423 preambulu.

20 — OV 1990, C 62, 44. lpp.

grozījuma un Direktīvas 90/423 preambulas nevar secināt, ka Direktīva 85/511 aizliedz pasākumus, kas nekaitē Kopienas nevakcinācijas politikai²¹.

36. Tempelmans un van Shaiki uzsver, ka Direktīva 85/511 nosaka detalizētu pasākumu kompleksu specifiskām situācijām. Viņi jo īpaši norāda uz 4. pantu, kas ietver precīzus pasākumus attiecībā pret dzīvniekiem, par kuriem ir aizdomas, [ka tie ir slimi vai inficēti ar mutes vai nagu sērgu], kuri neietver šo dzīvnieku nokaušanu. Viņi atsaucas arī uz 5. pantu, kurš nosaka pasākumus, kas piemērojami inficētajiem dzīvniekiem, tostarp viņu nokaušanu, un, visbeidzot, uz 6. pantu, kurš noteiktās situācijās atļauj atkāpties no 5. panta [noteikumiem].

37. Šajā sakarā pirmām kārtām jāuzsver, ka tas, ka Direktīva neparedz iespējami inficēto dzīvnieku nokaušanu, nebūt obligāti nenozīmē, ka tā aizliedz šādu pasākumu. Tādēļ es neuzskatu, ka no Direktīvas 85/511 detalizētā rakstura *a contrario* varētu secināt, ka ir izslēgta iespēja veikt šādus papildu pasākumus. Arguments *a contrario* ir pieļaujams tikai tad, ja neviena cita interpretācija nav piemērojama²². Šajā gadījumā tas tā nav.

38. Pirmkārt, kā es to jau esmu iepriekš norādījis, Direktīvas 90/425 10. panta 1. punkta teksts daļēji ir balstīts uz premisu, ka Kopienas noteikumi dzīvnieku slimību kontrolei var nebūt izsmeljoši²³.

39. Otrkārt, saskaņā ar EKL 249. pantu direktīva "ļauj [...] valstu iestādēm noteikt [...] istenošanas formas un metodes", kas principā paredz dalībvalstīm zināmu manevrēšanas brīvību. Mērķis, kuru vēlas sasniegt ar Direktīvu 85/511, ir mutes un nagu sērgas efektīva izskausana nevakcinācijas politikas kontekstā. Tas nozīmē, ka noteikti mutes un nagu sērgas kontroles pasākumi tiek pieprasīti, bet daži pasākumi ir skaidri aizliegti. Tomēr tas nekavē citu kontroles pasākumu veikšanu, ja tie nav nesaderīgi ar Direktīvas mērķi un noteikumiem — un jo īpaši ar vienveidīgas nevakcinācijas politikas principu. Ņemot vērā rezultātu, kādu vēlas sasniegt ar Direktīvu 85/511, man šķiet, ka, ja Kopienas likumdevējs būtu vēlējies aizliegt tādus mutes un nagu sērgas kontroles pasākumus, par kādiem ir runa, tas to būtu izdarījis *expressis verbis*²⁴.

21 — Dažos gadījumos Direktīvas 85/511 formulējums skaidri norāda, ka runa ir par minimālajiem standartiem. Tā 9. pants nosaka aizsargjoslas un uzraudzības joslas "minimālo rādiusu"; 5. pants nosaka, ka dzīvnieku turēšana lauku saimniecībā var tikt atsākta "ne agrāk kā 21 dienu" pēc dezinfekcijas.

22 — 1958. gada 13. jūnija spriedums lietā 9-56 *Meroni*/Augstā iestāde (*Recueil*, 9. lpp., 26. un 27. punkts).

23 — Skat. iepriekš šo secinājumu 20. punktu.

24 — Skat. 1992. gada 25. novembra spriedumu lietā C-376/90 Komisija/Belģija (*Recueil*, I-6153. lpp., 27. punkts).

40. Visbeidzot, Padomes Direktīva 2003/85/EK, ar kuru atcēla Direktīvu 85/511, nosaka vēl aptverošāku un detalizētāku mutes un nagu sērgas kontroles pasākumu sistēmu, to skaitā profilaktisko nokaušanu, bet tā tomēr atstāj dalībvalstīm brīvību veikt stingrākus pasākumus²⁵.

profilaktiskās slimības apkarošanas programmas²⁷, tāpat kā vairākas citas direktīvas par dzīvnieku slimību kontroli²⁸.

41. Pēc van Shaiku domām, jāņem vērā tas, ka dzīvnieku nokaušana Kopienā tiek uzskatīta par nevēlamu, ko apstiprina Direktīva 2003/85, kas tika pieņemta pēc 2001. gada epizootijas²⁶.

43. Tādējādi es uzskatu, ka Direktīva 85/511 neliedz dalībvalstīm veikt papildu pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei, tādus kā ar mutes un nagu sērgu iespējami slimu vai inficētu dzīvnieku profilaktiska nokaušana.

D — Ierobežojumi dalībvalstu kompetencei veikt papildu kontroles pasākumus

42. Nenoliedzami var tikai piekrist viedoklim, ka mājlopu dzīvības un labklājības aizsardzība pelna tikt nopietni ņemta vērā. Tomēr van Shaiku arguments, ka dzīvnieku nokaušana Kopienā tiek vispārīgi uzskatīta par nevēlamu, neliek nonākt pie secinājuma, ka Direktīva 85/511 neatstāj nekādu iespēju profilaktiskajai nokaušanai. Direktīva 2003/85, uz kuru atsaucas van Shaiki, paredz

44. Ar savu trešo jautājumu *College van Beroep* jautā par ierobežojumiem, kādus Kopienas tiesības uzliek dalībvalstīm attiecībā uz mutes un nagu sērgas kontroles pasākumiem, kurus neparedz Direktīva 85/511.

45. Kā es to esmu norādījis iepriekš, Direktīva 85/511 jāskata Direktīvas 90/425 10. pan-

25 — Skat. Direktīvas 2003/85 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu.

26 — Padomes 2003. gada 29. septembra Direktīva 2003/85/EK par Kopienas pasākumiem mutes un nagu sērgas kontrolei, ar kuru atceļ Direktīvu 85/511/EEK un Lēmumus 89/531/EEK un 91/665/EEK un groza Direktīvu 92/46/EEK (OV L 306, 1. lpp.).

27 — Direktīvas 2003/85 8. pants.

28 — Skat., piemēram, Direktīvas 92/40 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu, un Direktīvas 92/66 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 2. punktu.

tā paredzētās procedūras kontekstā, kuras mērķis ir nodrošināt, lai dalībvalstis vienpusēji nepieņem un nepatur spēkā profilaktiskus pasākumus, kas rada šķēršļus tirdzniecībai Kopienas iekšienē. Kā izriet no sprieduma lietā Komisija/Portugāle, dalībvalstīm nav tiesību īstenot profilaktiskus pasākumus pret mutes un nagu sērgu, izejot ārpus Direktīvas 90/425 10. pantā paredzētās sistēmas²⁹. Tādējādi šādi valsts pasākumi ir jāveic saskaņā ar šī noteikuma prasībām³⁰. Tas nozīmē, ka par tiem nekavējoties jāinformē pārējās dalībvalstis un Komisija, kā to pieprasa Direktīvas 90/425 10. panta 1. punkta pēdējā daļa. Komisijai un attiecīgajai dalībvalstij saskaņā ar EKL 10. panta pamatā esošo lojālas sadarbības principu labticīgi jāsadarbības drošības pasākumu pieņemšanā³¹.

tiesību jomā, jāatbilst Kopienu tiesību vispārējiem principiem, tādiem kā samērīguma princips³². Saskaņā ar šo principu dalībvalsts pieņemtajiem pasākumiem ir jābūt piemērotiem un nepieciešamiem sasniedzamo mērķu sasniegšanai; ja turklāt pastāv izvēle starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un radītās neērtības nedrīkst būt pārmērīgas salīdzinājumā ar noteiktajiem mērķiem³³.

47. Laulātie van Shaiki tiesas sēdē apgalvoja, ka vispārējie Kopienu tiesību principi ietver pamattiesības, tādas kā īpašuma tiesības³⁴. Kas attiecas uz to, valsts tiesai ir jāpārliciecinās par to, ka, ņemot vērā sasniedzamo mērķi, īpašuma tiesību ierobežojumi, kas izriet no valsts papildu pasākumiem mutes un nagu sērgas kontrolei, nav nesamērīga un nepanesama iejaukšanās, kas aizskar šo tiesību pašu būtību³⁵.

46. Turklāt pastāvīgā judikatūra nosaka, ka valsts pasākumiem, kas ietilpst Kopienu

29 — Iepriekš minētais spriedums lietā C-52/92, 19. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta Tezauro [Tesauro] secinājumu šajā lietā 8. un 9. punktu. Tiesa arī 2002. gada 22. oktobra spriedumā lietā 241/01 *National Farmer's Union (Recueil, I-9079. lpp., 50. punkts)* atzina, ka "tiesiskā kopienā, kas ir Eiropas Kopiena, dalībvalstij ir jāievēro Līguma noteikumi un tostarp ir jādarbojas Līgumā noteikto procedūru un piemērojamā tiesiskā regulējuma ietvaros".

30 — Attiecībā uz saņēmējas dalībvalsts veiktajiem pagaidu drošības pasākumiem skat. 2003. gada 3. jūlija spriedumu lietā C-220/01 *Lennox (Recueil, I-7091. lpp., 68.–76. punkts)*.

31 — Skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *National Farmer's Union*, 60. punkts, un 2002. gada 8. janvāra spriedumu lietā C-428/99 *Van Den Bor (Recueil, I-127. lpp., 47. punkts)*.

32 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Lennox*, 76. punkts. Skat. arī 1998. gada 5. maija spriedumu lietā C-180/96 Apvienotā Karaliste/Komisija (*Recueil, I-2265. lpp., 96. punkts*) un 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa u.c. (Recueil, I-4023. lpp., 13. punkts)*. Jāatzīmē, ka šajā gadījumā Nīderlande izmantoja diskrecionāro varu, ko tai bija atstājuši Kopienu noteikumi, proti, Direktīvas 90/425 10. panta 1. punkts, ko tā īstenoja (skat. iepriekš šo secinājumu 20. punktu un it īpaši 10. zemsvītras piezīmi). Skat. 1994. gada 24. marta spriedumu lietā C-2/92 *Bostock (Recueil, I-955. lpp., 16. punkts)* un 2000. gada 13. aprīļa spriedumu lietā C-292/97 *Karlsson u.c. (Recueil, I-2737. lpp., 37. punkts)*.

33 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Fedesa u.c.*, 13. punkts.

34 — Skat., piemēram, 1979. gada 13. decembra spriedumu lietā 44/79 *Hauer (Recueil, 3727. lpp., 15. un 17. punkts)* un 2003. gada 10. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-20/00 un C-64/00 *Booker Aquaculture un Hydro Seafood (Recueil, I-7411. lpp., 65. un 67. punkts)*.

35 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Booker Aquaculture un Hydro Seafood*, 79. un 88. punkts.

IV — Secinājumi

48. Tādējādi es uzskatu, ka uz jautājumiem, ko Tiesai uzdevusi *College van Beroep voor het bedrijfsleven*, jāsniedz šādas atbildes:

- 1) Padomes 1985. gada 18. novembra Direktīva 85/511/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei, neparedz dzīvnieku, kas tiek turēti aizdomās par inficēšanos vai saslimšanu ar mutes un nagu sērgu, profilaktisku nokaušanu;
- 2) Direktīva 85/511/EEK dalībvalstīm neliedz veikt papildu pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei, tādus kā dzīvnieku, kas tiek turēti aizdomās par inficēšanos vai saslimšanu ar mutes un nagu sērgu, profilaktiska nokaušana;
- 3) pasākumi mutes un nagu sērgas kontrolei, ko dalībvalstis pieņem papildus Direktīvā 85/511 paredzētajiem pasākumiem, jāpieņem saskaņā ar Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīvas 90/425/EEK par veterinārajām un zootehniskajām pārbaudēm, kas piemērojamas Kopienā iekšējā tirdzniecībā ar noteiktiem dzīvniekiem un produktiem, lai izveidotu iekšējo tirgu, 10. panta prasībām, lojāli sadarbojoties ar Komisiju, un tiem ir jābūt saderīgiem ar Kopienas tiesību vispārējiem principiem, tādiem kā samērīguma princips un ipašuma tiesību ievērošanas princips.